

Preek ds. D.K. Wielenga – H.C. Zondag 3

Ps. 146 : 3, 8

Ps. 29 : 5

Ps. 90 : 6, 8

Gez. 5 : 2

Ps. 17 : 7

Lezen: Genesis 1 : 26 – 31, Genesis 2 : 15 – 17, Genesis 3 : 1 - 5

Extra lezen: N.G.B. Art. 14e

Tekst: H.C. Zondag 3

Gemeente van Christus,

Het leerboek van de gemeente mag door ons ook genoemd worden het troostboek van de kerk. Wanneer er wordt gevraagd naar een zalig leven en sterven dan is de keerzijde een rampzalig leven en sterven. En dat kan bepaald niet als troost door ons gezien worden. Dat het vaak een rampzalig leven is weten we maar al te goed. En we hebben weer te herinneren aan wat we belijden in art. 17 dat de mens zichzelf in de lichamelijke en geestelijke dood gestort heeft en zichzelf geheel ellendig gemaakt heeft. Dat is de situatie waarin wij met alle andere mensen verkeren en in die troosteloze situatie komt God ons nu troosten, komt Hij ons opzoeken. Is dat nu altijd al zo geweest? Daar zijn over het allereerste begin van het menselijke leven allerlei beschouwingen ten beste gegeven en ook heeft men geprobeerd om het kwaad in deze wereld te verklaren. Maar tot nu toe is de mens niet in staat gebleken dat martelend raadsel van leed en ellende, van rouw en van dood op te lossen. Dat is naar de mens gesproken dan ook een onmogelijke zaak.

We zullen, om hier iets van te verstaan, terug moeten naar het begin van de Schriften, al weten we wel dat er niet zoveel geloof wordt gehecht aan de betrouwbaarheid van de mededelingen van de eerste hoofdstukken van de Schriften. Maar wie dat eerste deel van het Woord toesluit, sluit zich af van de oplossing van de vragen die hier aan de orde komen en aan de orde moeten komen. Willen we tenminste getroost leven.

En wie het begin toesluit heeft ook toegesloten wat aan het einde van de Schrift wordt verklaard.

Terug dus naar het begin; en daar staat dan de rechterstoel: in het paradijs opgericht. En dan vooruitzien naar het einde, naar het slotbedrijf van dit miserabele aardse leven: de rechterstoel van Christus op de laatste dag. Tussen deze twee rechterstoelen speelt nu het leven op aarde zich af. Leven en sterven worden bepaald niet door een *natuurnoodwendigheid*, door het noodlot of iets dergelijks, maar wordt beheerst door het vonnis van de rechter van hemel en aarde. Wij mensen leven onder het vonnis van het begin, het doemvonnis, het veroordelend vonnis *of* we leven onder het vrijsprekend vonnis, want het evangelie is ons geboodschapt in het vonnis over de slang.

Achter die eerste rechterstoel ligt nu een verloren paradijs. Achter die tweede en laatste rechterstoel wordt voor ons geopend het herwonnen paradijs.

De Schriften beginnen en eindigen met een paradijs; daarom moeten we om de toekomst te begrijpen terug naar het verleden, om de gang van het menselijk leven te kunnen verstaan. Het gaat in dat begin om de belofte van de redder van het menselijk geslacht en dat zal blijken evangelische waarheid te zijn aan het slot. De troost die God ons biedt zal eerst ten volle worden gekend wanneer Hij zijn nieuwe wereld aan onze verbaasde ogen tonen zal.

We gaan nu spreken over de aanklacht van God. Na de stem van de wetgever komt nu de stem van de aanklager. Naar de door Hem zelf gegeven normen van de wet. Daarbij zal ons geweten ons mede aanklagen. Maar de rechter komt ons troosten; dat is het wonder.

Het thema van de preek is: van de troost bij de aanklacht in het rechtsgeding met de Here god.

1. De rechter, die de paradijsweelde ons schonk;
2. De beklagde, die de paradijsschuld belijdt;
3. De advocaat, die de paradijspoort ontsluit.

1. Wanneer we Zondag 3 lezen stuiten we op drie onoplosbare problemen; daar is het geheim van de mens, daar is het raadsel van de zonde; daar is het mysterie van het nieuwe leven in de wedergeboorte. Op deze drie vragen kan geen mens een verstandig antwoord geven.

Op deze drie geheimen kan alleen *God de schepper* ons het afdoende antwoord geven. Natuurlijk hebben de mensen altijd weer geprobeerd deze raadselen te ontraadselen, maar we zullen moeten erkennen dat het nooit gelukt is.

In de eerste vraag en het eerste antwoord van Zondag 3 wordt al het geheim van de mens onthuld. Daar wordt iets belangrijks over de mens uitgesproken. Van hem wordt gezegd dat hij naar het beeld en de gelijkenis van God geschapen is. De mens is dus beelddrager van God. Een dergelijk antwoord zult u nooit kunnen vinden in de onafzienbare rij van boeken en geschriften die aan de mens zijn gewijd. De hele wetenschap omtrent de mens kan dit antwoord ook niet geven en daarom gaat die wetenschap aan het wezenlijke van de mens voorbij. En wat ze ervan zegt is zo volmaakt in strijd met de Schrift dat het voor ons een trieste en troosteloze zaak is geworden. De mens is niet bij machte een bevredigend antwoord te geven over de vragen over hem zelf, zijn herkomst en toekomst.

We zullen er op moeten letten hoe fijnzinnig de Here God ons geïnformeerd heeft over onze herkomst en over onze aard; wat maakt nu de mens tot mens. En we denken aan wat de Prediker opmerkte: Wat hij ook is, voorlang is zijn naam genoemd en het is bekend, dat hij mens is: hij kan niet rechten met Hem, die sterker is dan hij. Prediker 6 vers 10.

Dat is dus onze naam, en wat nu de betekenis van die naam is kan alleen Hij zeggen die ons die naam gegeven heeft. Hij alleen kan ons het geheim van de mens verklaren.

Immers van alle andere schepselen wordt gezegd dat God hen schiep naar hun aard. Er is verscheidenheid in de schepselen, Paulus zal later ook onderscheid maken tussen het vlees van vissen en het vlees van vogels.

Met dat scheppen naar hun aard is niets gezegd wat de wetenschap daarvan leert. Een soort begrip wordt ons niet geleerd in de Schrift. Maar er wordt ons wel iets anders gezegd; nl. dat van de mens niet wordt gezegd dat God hem "naar zijn aard" schiep. Van de mens wordt gezegd dat God hem schiep naar ZIJN BEELD EN GELIJKENIS.

Dat wordt dus niet gezegd van alle andere schepselen. Daar is dus een principieel onderscheid tussen de mensen en alle andere schepselen die God geschapen heeft.

Daar is de grens, en de mens zal die grens niet kunnen overschrijden. Echter zijn er volkeren die dat anders leren en anders beleven; zij geloven bijv. dat de mens na zijn dood terugkeren kan in de wereld in de gedaante en gestalte van één of ander dier. De grenzen tussen mensen en dieren zijn uitgewist. Dan komt men tot de meest fantastische verhalen over de mens en zijn herkomst en zijn aard.

Dan komt men ertoe te verkondigen met de wijsgeren van de evolutie dat de mens van het dier afstamt, dat er tussen mens en dier geen wezenlijk verschil zou bestaan. De eerste mens was een wezen dat heel dicht bij het hoogstaande dier zou staan.

Aan het begin van onze geschiedenis is de eerste mens maar een wonderlijk gedrocht. Maar we hebben het heerlijk ver gebracht, want we zijn steeds meer gestegen op de ladder van de ontwikkeling en wie weet wat er nog van de mens is te verwachten. Maar gemeente dat is rechtstreeks in strijd met wat God de Here ons gezegd heeft over onszelf. Er is nu eenmaal de grens tussen alle schepselen en de mens, alles naar zijn aard maar de mens naar het beeld en de gelijkenis van God.

Maar er wordt nog een tweede grens getrokken die we nooit zullen kunnen overschrijden. Dat is de grens tussen de mens en God. De mens is wel het beeld en de gelijkenis van Zijn schepper van God, maar de mens is nooit aan God zijn schepper gelijk. Wel gelijken op, maar nooit gelijk zijn aan. Dat is het hele verschil zo kort mogelijk onder woorden

gebracht. Maar dat onderscheid is ook uitgewist door de mens. Dan komt men ertoe om de duivel gelijk te geven die de mens wijsgemaakt heeft dat hij aan God gelijk zou zijn. En dan zeggen de moderne wijsgeren dat eerst aan het einde van de geschiedenis wel zal blijken wat we zijn, Gode gelijk. En dan zal ook wel aan het licht komen dat God tenslotte echt God is gewórden. De wordende god en de god-wordende mens. Dat is dan de wijsheid van de mens over zichzelf en over wat men dan nog god gelieft te noemen. Dat onderscheid tussen God en de mens is verduisterd, want de volkeren geloven dat er tussen goden en mensen geen wezenlijk verschil is.

Het is vanaf het begin bekend dat de naam van de mens mens is maar dat overbekende is weggevaagd uit het denken van de mensen over henzelf. Dat is de tragiek van de antieke en van de moderne mens. Hij waant zich een god in het diepst van zijn gedachten en hij is •en blijft alleen maar mens, verder, hoger komt hij niet.

De Schrift onthult ons het wezenlijke van ons mens-zijn; niet gelijk aan het schepsel, niet gelijk aan de schepper; we dragen het beeld en de gelijkenis van Hem die ons geschapen heeft en ons onze naam gegeven heeft: mens. Zo wordt de mens zijn eigen plaats aangewezen en het is geraden die plaats te kennen en ook in te nemen, een mens moet tenslotte toch eens zijn plaats leren kennen. De schepper heeft ons wezen en onze aard bepaalt en dienovereenkomstig ook ons geformeerd met een zeer speciale bedoeling en opdracht.

Zo staat dan de mens in de rechte verhouding tegenover de Here God; nl. in ware gerechtigheid en dan ook in de enig goede verhouding tegenover alle andere schepselen. Naar de norm van het begin, naar het gebod dat ten leven is, N.G.B. art. 14. En daarbij in heiligheid dat is in ware toewijding aan God en aan zijn levenstaak.

Maar dan mag de mens ook zijn opdracht leren kennen. Want de zin van zijn leven kan hij uit zichzelf niet ontdekken. Dat is volgens de mensen niets dan leed, lijden en ellende; dat is naar het gebod dat ten leven is, niets dan vreugde in God en blijdschap over het werk van Zijn handen en dankbaarheid voor de opdracht in het leven.

Tenminste, zo wás het en zo wórdt het weer, maar het is niet meer zo. Dat is de tragedie over de mens.

Geschapen naar het beeld van God, dat wil zeggen dat we dragers van zijn beeld mogen zijn. De paradijsweelde is: zie de mens, het beeld van God. We kunnen dat ook zeggen met Paulus op deze manier: navolgers van God als geliefde kinderen. We zijn geen nabootsers, maar na-volgers van God. Imitatie is er niet bij, imiteren is uit de boze. Maar navolgen is de zaak van de gehoorzaamheid aan de opdracht. Zoals schapen de herder navolgen maar niet zelf als herder gaan optreden. Zoals soldaten hun officieren navolgen en zelf niet de troep bevelen gaan geven. Zo zal de mens God navolgen in het doen van zijn bevelen. Dan kent ieder mens zijn plaats, nl. onder Hem. En toch ook weer in gemeenschap met Hem, in het verbond.

De paradijsweelde wordt mede gegeven in de opdrachten. We komen niet in de wereld om te rentenieren, maar om te werken. De mens is in de hof geplaatst om die te bouwen en te bewaken tegen de vijand van God en mensen.

Dat is de taak, de cultuuropdracht van het begin van de schepping.

Tot heerschappij is de mens geroepen, over de hele wereld van de schepselen. Niet maar om deze dierenwereld uit te roeien en de dieren te misbruiken. Maar om ook heerschappij te hebben over hun levensruimten en levensgebieden.

De mens is tot koning over deze aarde gezet om haar zo te bewerken en tot ontwikkeling te brengen. Ook de Schrift kent evolutie, ontwikkeling maar totaal anders dan de mens daarvan gemaakt heeft.

God heeft de mens met de heerschappij bekleed over al de werken van Zijn handen, over de schepselen, ook over de rijkdommen van onze aarde. En in deze wereld mag de mens nu God vertegenwoordigen, representeren.

Zo heeft God ons mensen de paradijsweelde geschonken. En die heerserspositie ons toevertrouwd en de gehele schepselenwereld ons toebetrouwd. Zie daar onze missie om in Zijn naam te gaan regeren en aan het werk te gaan. Daarbij valt dan kort te herinneren dat de mens dat alles niet alleen kan doen, hij heeft daarbij nodig de hulp van een gelijkwaardige, nl. van de vrouw. En dat gehele menselijke geslacht staat voor de zeldzaam omvangrijke opdracht van den beginne. Het is van af het begin bekend dat

onze naam MENS is, beelddrager van God.

En dan is de rijkdom tenslotte hierin gelegen dat de mens er toe komt om God in de eeuwige zaligheid te loven en te prijzen. M.a.w. God heeft voor de mens de toekomst ontsloten wanneer hij gaat op de weg die God hem wijst. De zin van het leven van de mens is het eren van God en de rijkdom van het leven' is gegeven in de vreugde van de mens.

Ziedaar de paradijsweelde en zie dán wat de mens er van gemaakt heeft. Die ellende is waarlijk niet de bedoeling van God geweest. Het gebod des levens was inderdaad ten leven en tot vreugde. De boom des levens leert ons dat het niet is begonnen om onze dood en om sterven, integendeel. Wij kunnen vandaag geen verstandig woord zeggen over de mens, over onze aarde, over onze bestemming, over onze toekomst zonder het onthullende woord van God.

Zonder dit woord van God is het volkomen duister en raadselachtig wat de bedoeling en de zin van ons leven is. Dan is er geen uitzicht en geen inzicht. Dan gaat de horizon voor ons dicht, potdicht. Alleen het paradijswoord van God over de mens opent wereldwijde perspectieven.

Eerst in dit licht wordt het nu begrijpelijk dat de Here, de Schepper komt als rechter. Hij kan nu onze aanklacht formuleren, wanneer Hij de mens op heterdaad betrapt. De oorzaak van alle leed en ellende in deze wereld ligt niet bij de Here God maar alleen bij de mens.

Het is overigens echt menselijk om de schuld aan een ander toe te schrijven. Och, menselijk is het niet, zo is de mens gevallen dat hij daartoe komt en steeds weer komt. Dat blijkt uit de eerste woorden van de mens na zijn val. Wanneer de mens in het verhoor wordt genomen en ter verantwoording geroepen dan legt hij de schuld op een ander, op de vrouw en in de kern van de zaak DE ANDER, op Hem die deze vrouw hem gegeven heeft.

Nog steeds zoekt de mens de oorzaak van alle ellende niet bij zichzelf maar bij God, de Bron van het leven.

En wanneer de vrouw zich verantwoorden moet schuift zij de schuld af op de slang, op de boze. Ze kon er toch ook niets aan doen. Maar met deze woorden staat de schuld al vast. Wie zich van geen kwaad bewust is gaat niet in zijn eerste woorden ter verdediging de schuld op een ander werpen. Wie zich verontschuldigt, beschuldigt zich.

Zo heeft de Schepper recht om als rechter op te treden en de mens voor te houden zijn opdracht, zijn beloften. Wat heeft de mens gedaan in zijn hoge positie?

Het is van vanaf het begin bekend dat onze naam MENS is maar ook dat hij niet kan richten met een die sterker is dan hijzelf. Zo zal dan in dit rechtsgeding God de Here als Schepper en Rechter moeten optreden, wat heeft de mens met zichzelf en ook met die schepping van God gedaan? Hij heeft de toekomst van zichzelf en van de gehele wereld op het spel gezet. Hij heeft het spel verloren.

Nu kan God ook de aanklacht formuleren overeenkomstig alle in het paradijs gesproken woorden en gegeven beloften, opdrachten en geboden. Maar is dat nu troost te noemen? Het gaat steeds weer in deze wereld over de schuldvraag. We zijn daar dagelijks mee bezig en de wereld is er vol van, wie draagt de schuld van deze oorlog, wie draagt de schuld van dit ongeval? Wie staat verantwoordelijk voor de gang van zaken in het maatschappelijke, politieke en sociale en ook kerkelijke leven? Altijd weer doemt de schuldvraag op.

Toch schijnt het licht van de vertroosting in deze zaak.

God komt de mens zoeken toen deze bevende voor Hem vluchtte. Dat is het wonder van de mens, dat God die mens mist als Hij komt in de hof om met hem te spreken. God is op zoek naar de mens, dat is reeds troost. Adam, waar zijt ge? Mens, waar zijt ge toch gebleven?

Bij het licht van de Schriften gaan we dit leven en ons zelf anders zien. We gaan dit leven uit zonder vertroost te zijn indien we de rechter niet om genade bidden. Het is een troosteloos bestaan buiten God en zijn woord om. Achter ons een verloren paradijs en dan ook nog een verloren leven. Verspeelde paradijsweelde.

We worden beoordeeld en geoordeeld naar die wet van het begin, naar het gebod dat ten leven was.

Dat de rechter ons komt zoeken is, dat Hij ons leven, wil. Hij begeert niet de dood van de zondaar maar dat hij zich bekeert en leeft en leven zal. Dat is de troost in druk ons toegezegd. En dat die druk op ons menselijk bestaan zwaar is is vast en zeker, maar er is uitzicht in het midden van de ellende, we komen er doorheen, daar staat de Vader van de barmhartigheid en de God van alle vertroosting ons in zijn twee advocaten ons borg voor.

2. We komen nu tot de tweede vraag en tot het tweede geheim, dat van de zonde, van het kwade in deze wereld. En dan is het een wonder dat de beklagde zijn zonde ook erkent en belijdt. Er wordt niet dadelijk in Zondag. 3 gesproken over de duivel als de aanstichter van het kwade in deze wereld. Merkwaardig is dat; het is om de mens alle onschuld te benemen; hoe licht komt de mens er dan niet toe de schuld op de verleider af te schuiven. De schuld komt neer op het hoofd van ons aller vader, op Adam, op de mens zelf.

We staan niet alleen voor het raadsel van de zonde, want die is in de kern van de zaak iets raadselachtigs, maar we staan hier voor de schuld van het hele menselijke geslacht. En dat is een kwalijke zaak, een moeilijk te verteren zaak. Temeer omdat de Schrift leert dat de kinderen niet zullen dragen de ongerechtigheid van hun vaders. Het is een vreemde zaak en we kunnen zonder er iets van te doorgronden, alleen maar toestemmen wat de Schrift er van zegt. Het gaat nl. om de eenheid van het menselijke geslacht; deze is als zo vele andere zaken ontkend en bestreden. Maar Paulus zegt het al in Athene: uit één enkele heeft God het gehele menselijke geslacht gemaakt. Hand. 17. Dat wordt ontkend en dat verwondert ons niet, omdat gemeenschappelijke schuld ook al een moeilijke zaak is en we geneigd zijn de schuld van ons op anderen te schuiven. Maar daarin komt toch tot uiting dat de mens er niet onderuit kan dat hij met andere mensen een lotsgemeenschap vormt, we zitten dan samen in de nood en ellende. Maar dat is naar de Schrift niet allereerst een lotsgemeenschap maar een verbondsgemeenschap.

Maar het raadsel van de zonde en van het kwade in deze wereld wordt ons nu alleen door God zelf onthuld. Zonde is in de kern van de zaak rebellie en revolutie tegen de wetgever en heerser. De ellende is te wijten aan de val. Die val is te wijten aan de ongehoorzaamheid aan de gestelde wet en wil van God. De aard van de mens is nu dat hij ontaard is; hij is de apostaat, dat betekent: de afvallige, de mens-in-opstand tegen God en iedereen. Zonde wordt als ongehoorzaamheid getypeerd. Het is geen meegesleurd worden, het is geen zwakte, het is puur en alleen een niet willen wat God wil. In verband met het zgn. proefgebod wordt de mens op de proef gesteld of hij kiest vóór of kiest tegen God zijn schepper. Kiezen voor God of kiezen voor een ander die ons bevelen geven zal.

De val van de mens komt voort uit ongehoorzaamheid. Dat is de paradijszonde, waardoor alle paradijsweelde is verspeeld. We vertonen het beeld van de schepper niet meer, we kunnen ook niet naar de opdracht het leven bouwen en beschermen, we kunnen niets dan het leven bederven. En de heerschappij over alle schepselen is ontaard in tirannie. Of: bij afwerpen van alle gezagsverhoudingen stort de mens zich in de anarchie. Geen God en geen meester, niemands meester, niemands knecht. Dat is het evangelie van de revolutie, dat is het bederf van het gehele menselijke leven en voert de mens tot het verderf.

De aanklacht is volkomen juist geformuleerd en gemotiveerd.

Maar we staan toch altijd weer voor het onoplosbare raadsel dat we mede schuldig staan aan de overtreding van Adam. God de Here rekent ons de schuld van Adam toe. We zijn van nature geneigd God en de naaste te haten. We worden geboren in zonde en ongerechtigheid. Het is en blijft een onbegrijpelijke zaak, en het rechte inzicht en de volkomen oplossing van dit martelend raadsel is niet te geven. Een mysterie. Maar God alleen kan ons zeggen wat onze zonde en onze schuld is. Namelijk, dat we ongehoorzaam zijn aan Zijn woord en wil. Wat dat betreft is er niet het minste verschil tussen Adam, de eerste mens en alle andere mensen. Het is steeds weer hetzelfde lied van de opstand en rebellie.

En dan blijkt wel dat we echte kinderen van Adam zijn; steeds weer de schuld bij de ander zoeken en zich van zijn verantwoordelijkheid willen ontdoen. Het ligt dan aan de

mensen of het komt door de omstandigheden, of we komen er toe het toe te schrijven aan erfelijke belasting. Dan heeft het voorgeslacht de schuld te dragen.

Hoe men het wendt of keert, men komt toch niet los van de eenheid, van de verbondenheid van alle mensen. Daar is iets overgebleven van het inzicht dat God ons heeft gegeven: we zijn allen begrepen op de één of andere manier in Adam. Het is geen wonder dat Paulus ook later spreekt van de zondige mens, dat is de mens van de anomie, van de wetteloosheid. Dat is het mysterie van de ongerechtigheid, zegt hij er van.

Daar is dus het wonder van de eenheid, van de verbondenheid, allen zijn in EEN begrepen en deze éne is dan ook verantwoordelijk dat de dood in de wereld is gekomen. Er is geen sprake van dat de eerste mens een of ander holenmens zou zijn geweest; hij stond zeer hoog en daarom is hij ook zeer diep gevallen en heeft alle anderen met zich meegesleept in zijn val en ellende.

Een verloren paradijs. Alle leed en ellende in deze wereld heeft de mens aan zichzelf alleen te wijten, hij hield en houdt zich nog niet aan het gebod dat ten leven is. Hij kiest nog voor het leven de dood.

We hebben uit dat verloren paradijs meegekregen de wet van God, de opdracht; dat alles is onverminderd van kracht gebleven tot nu toe. En ook is uit dat paradijs overgedragen van geslacht tot geslacht het verderf, de schuld, de ongehoorzaamheid. Naar die aloude paradijswet zal God ons nu oordelen. En dan is het zijn werk dat Hij ons ieder overtuigt van schuld en ongehoorzaamheid. Dan hebben we niet meer nodig te spreken over anderen.

Maar is dat dan wel troost? Inderdaad, dat is de troost dat God ons leert de EENHEID VAN HET MENSELIJK GESLACHT.

Wanneer we door die éne mens gekomen zijn in de macht van de dood, dan is het ook mogelijk naar het recht van God dat het leven door die andere éne tot ons komt.

We hebben eigenlijk geen begrip hoezeer we ontkomen zijn aan de boodschap van God dat we allen uit één mens zijn voortgekomen. Ook dat behoort bij het raadsel van de zonde, dat we die eenheid ontkennen en er niets van willen weten. Dat is de verwoestende splijtzwaam van het kwade, de verbrokkeling, de verbreking van wat naar de wil van God bij elkaar hoort. En dat samenbindende element is de liefde tot God en de naaste. Wie God noch de naaste liefheeft, heeft alle banden verbroken, hij stort zichzelf in het isolement. Hij kiest voor de eenzaamheid en kiest tegen de gemeenschap. Wanneer dat erkend wordt, dat de haat tegen God en de naaste ons leven beheerst, dan is er ook begrip voor gekomen dat we onszelf in ons eigen isolement en verderf gestort hebben. Het is het beste te erkennen dat we mens zijn en dat we niet kunnen rechten tegen een die sterker is dan wij.

Het is het drama van het menselijke geslacht dat het die door God geschapen en gewilde eenheid niet meer ziet en zien wil. Wie vandaag in de wereld om zich heen kijkt, ziet de waarheid van het woord van God alleen maar bevestigd.

Het is de wonderlijke troost van het verloren paradijs dat God altijd, de eeuwen door, de mens blijft zoeken door het woord van het evangelie opdat de schuld wordt erkend en de gemeenschap tussen God en mensen wordt gezocht.

Er is eigenlijk geen groter wonder dan een mens die eerlijk zegt niet te kunnen rechten met Eén die sterker is dan hij en die erkent dat deze hem te sterk is; en dat de aanklacht alleen maar is toe te stemmen.

3. Zie nu hoe de tweede trooster in de leer van de ellende aan het woord komt en aan het werk gaat. Geen woord over de ellende of er komt dadelijk een woord bij over de verlossing uit de nood. Het gaat inderdaad om dood en leven. Dat was al in het paradijs. Leven wanneer de mens eet van de boom des levens, en de dood wanneer hij eten zal van de boom van de kennis van goed en van kwaad.

Maar wie kan leven geven dan God alleen? Zo is Hij dan gekomen om te troosten in de nood van de dood en onder gang en ontbinding van het gehele menselijke leven. Zo wordt de paradijspoort weer geopend door de belofte van Zijn Zoon, als onze redder en bevrijder.

En dan begint de Here God bij het begin. En dat is dan ook alleen het werk van God de

HER-schepper, het werk van de Heilige Geest in het nieuwe leven, in de wedergeboorte, dat wil zeggen dat alleen door de Geest van God de mens weer een nieuw leven kan beginnen. Geen wonder, want GóD roept uit de dood tot het nieuwe leven, omdat de mens zich in de dood gestort heeft.

De mens moet dus horen dat hij zichzelf nooit kan verlossen en dat de mensheid nooit met vereende krachten de wereld kan bevrijden van alle boze machten. Nooit kan de mens de heilstaat oprichten en de nieuwe wereld doen aanbreken. Scheppen is góddelijk werk; herscheppen is eveneens góddelijk werk. Een nieuw hart en een nieuw leven zijn louter en alleen geschenken van de Vader van de barmhartigheid en van de God van alle vertroosting. Zo opent God alleen wereldwijde perspectieven.

Achter ons de gesloten paradijspoort en voor ons de ontsloten paradijspoorten van de stad van God, een geopende nieuwe wereld. Christus spreekt van de wedergeboorte van alle dingen. Van nieuwe hemelen en een nieuwe aarde. Dat is het derde en grootste wonder van Zondag 3. Nieuwe mensen, die het beeld van de Zoon van God gaan dragen en naar Zijn evenbeeld worden vernieuwd door de Heilige Geest.

Dat is dan te danken aan die andere trooster die de Vader ons om Christus' wil geven wil. Het wonder van een nieuwe wereld, maar het nog groter wonder van nieuwe mensen, verzadigd met Zijn beeld. Geneigd God en de naaste lief te hebben. En dan met de wil Hem eeuwig te loven en te prijzen! Daar is dan ook wel reden voor, want we danken dat wonder, dat mirakel aan de Vader van de barmhartigheid en aan de God van alle vertroosting. God ontsluit in Christus en Zijn Geest, die beide Troosters, voor ons de poorten der gerechtigheid; we treden binnen om te leven 's Heren majesteit.

Amen.